

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA FARMACIJO

ANALIZA UČINKOVITOSTI IN VARNOSTI ZDRAVLJENJA Z VANKOMICINOM

DIPLOMSKA NALOGA

AVTOR: Barbara Koder

MENTOR: prof. dr. Aleš Mrhar, mag. farm.

SOMENTOR: Brigita Mavsar Najdenov, mag. farm. spec.

1. UVOD:

1.1. LASTNOSTI VANKOMICINA

1.2. PROBLEMATIKA ZDRAVLJENJA Z
VANCOMICINOM

2. NAMEN DELA

3. MATERIAL IN METODE

3.1. PODATKI

3.2. FARMAKOKINETIČNA ANALIZA

4. REZULTATI IN RAZPRAVA

4.1. REZULTATI RETROSPEKTIVNE ŠTUDIJE

4.2. REZULTATI FARMAKOKINETIČNE ANALIZE

5. SKLEP: PRIPOROČILA ZA UPORABO VANKOMICINA V SPLOŠNI BOLNIŠNICI JESENICE

1. UVOD

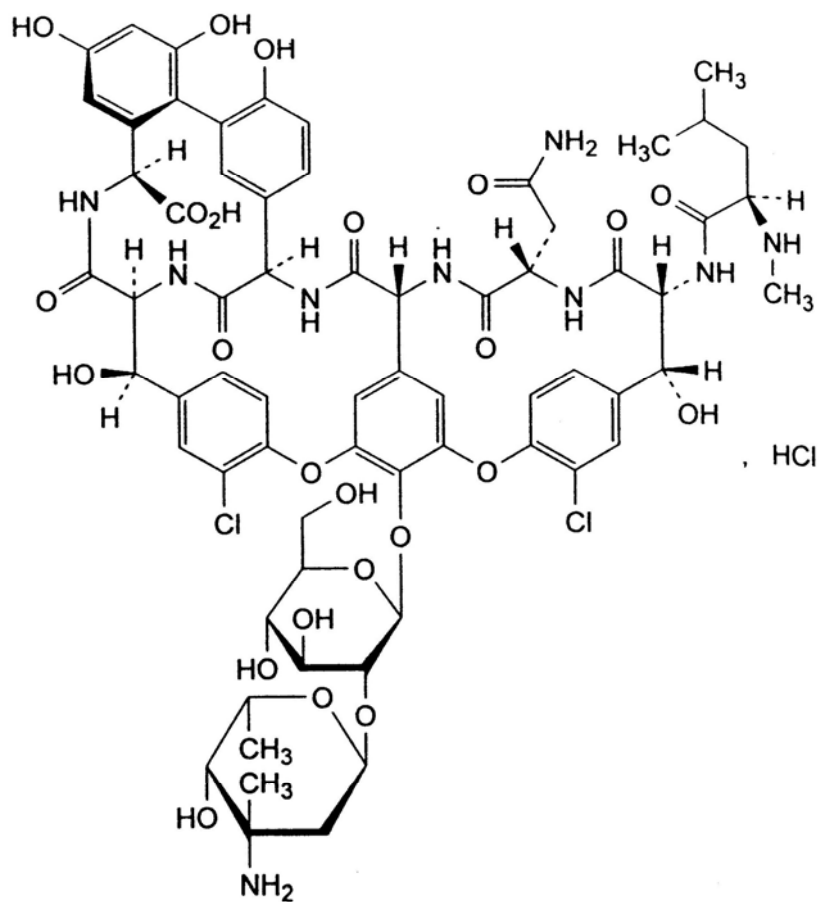
1.1. LASTNOSTI VANKOMICINA

1.2. PROBLEMATIKA ZDRAVLJENJA Z VANCOMICINOM

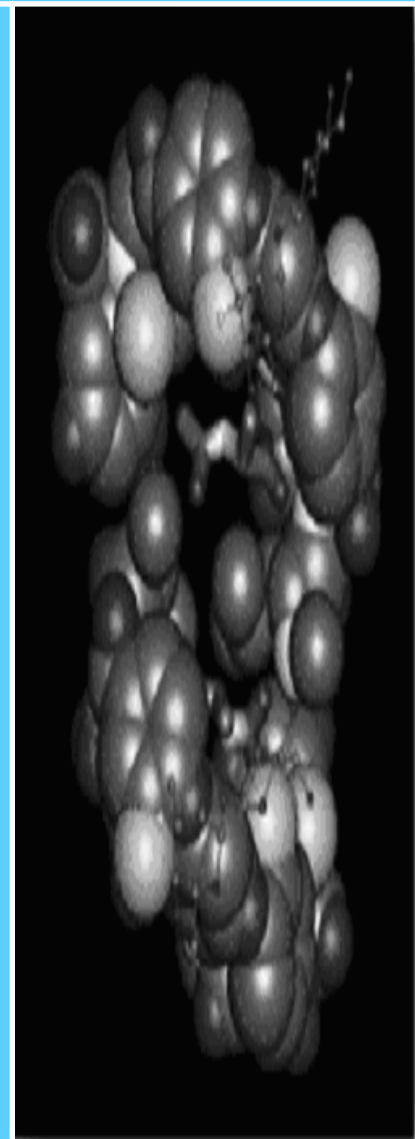
1.1. LASTNOSTI VANKOMICINA

a) KEMIZEM

$C_{66}H_{76}Cl_3N_9O_{24}$

M_r 1486

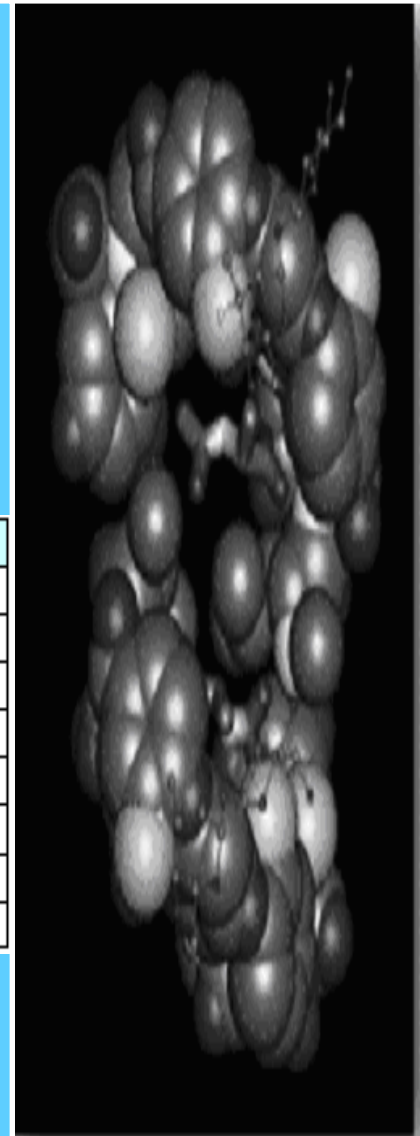
1.1. LASTNOSTI VANKOMICINA

b) MEHANIZEM DELOVANJA

c) INDIKACIJE

d) VPLIV VANKOMICINA NA MIKROORGANIZME

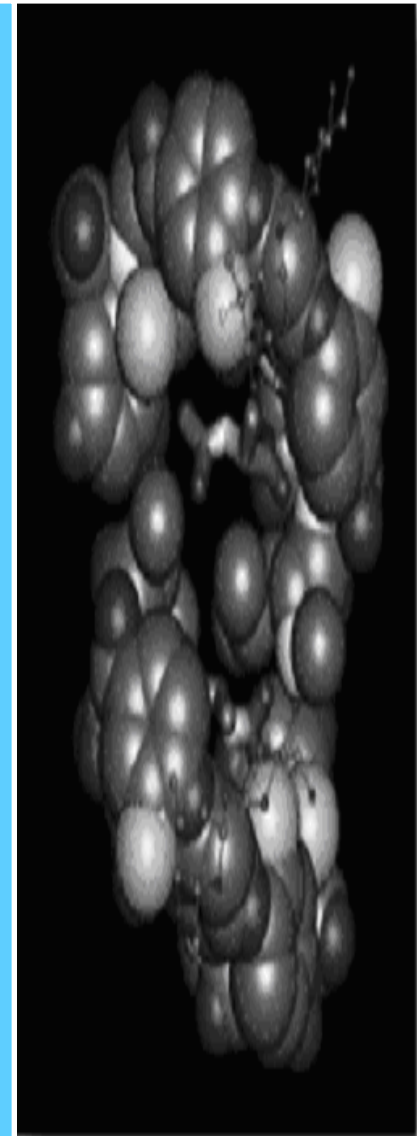
MIK (mg/L)	0,032	0,064	0,125	0,25	0,5	1	2	4	8	16	32
<i>S.aureus</i>					●	●	●				
<i>Coag - neg.staph.</i>					●	●	●				
<i>Streptococcus A</i>			●	●	●						
<i>Streptococcus B</i>				●	●	●					
<i>Pneumococci</i>			●	●	●						
<i>Enterococcus</i>					●	●	●	●			
<i>Listeria</i>					●	●	●				
<i>Corynebacteria</i>				●	●	●					

1.1. LASTNOSTI VANKOMICINA

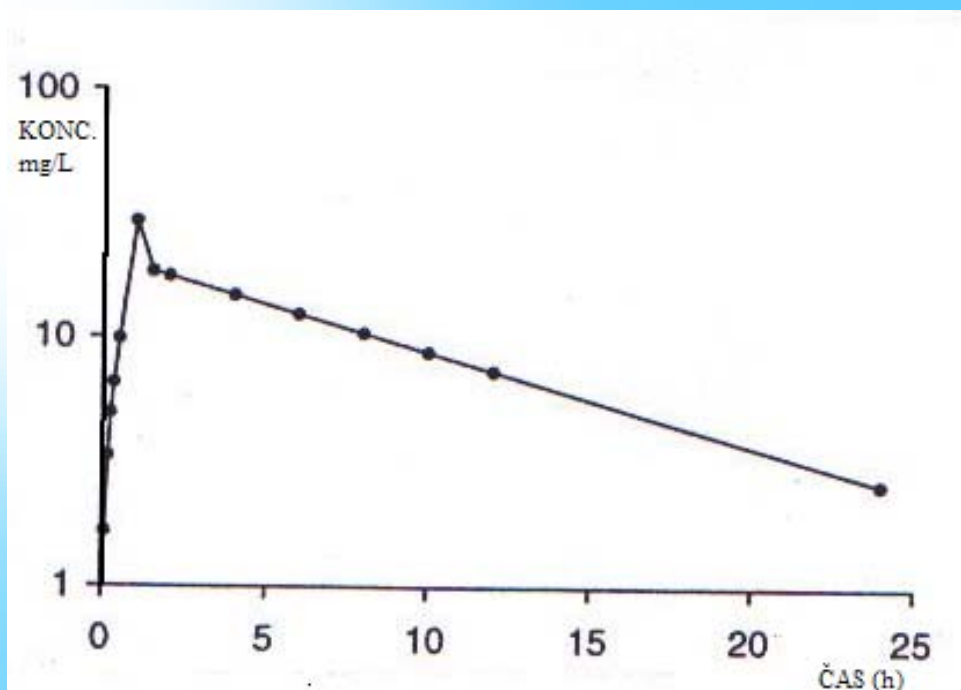
e) FARMAKOKINETIKA – prvi del

VANKOMICIN	
Biološka razpolovna doba ($t_{1/2}$)	7 - 9 h
Volumen distribucije	0,7 L/kg
Izločanje	z glomerulno filtracijo skozi ledvice
Metabolizem	se ne metabolizira
Biološka uporabnost	< 10%
Vezava na proteine	≈ 55%

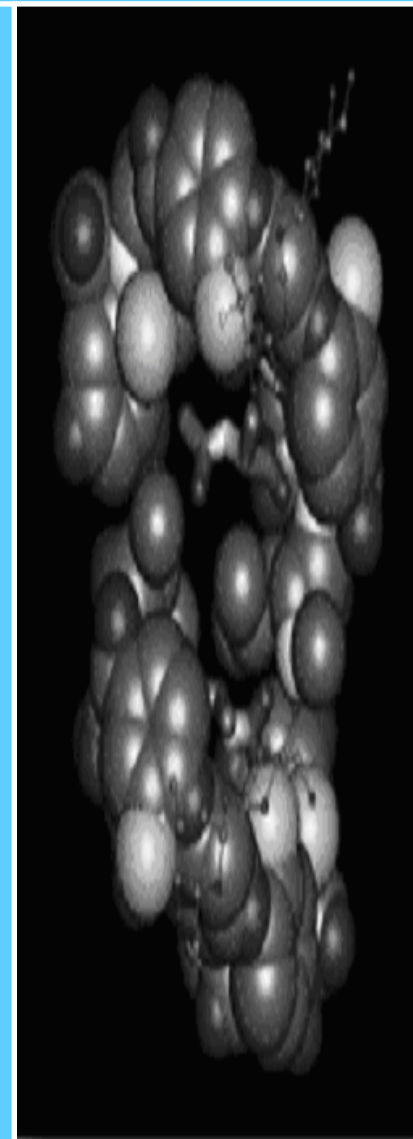

1.1. LASTNOSTI VANKOMICINA

e) FARMAKOKINETIKA - drugi del

- Priporočena minimalna koncentracija vankomicina v plazmi: **5 - 10 µg/mL (3,4 - 6,6 µmol/L)**
- Priporočena maksimalna koncentracija v plazmi: **25 - 40 µg/mL (16,8 - 26,8 µmol/L)**
- časovno odvisno delovanje

1. UVOD

1.1. LASTNOSTI VANKOMICINA

1.2. PROBLEMATIKA ZDRAVLJENJA Z VANCOMICINOM

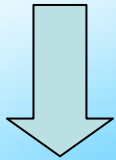

1.2. PROBLEMATIKA ZDRAVLJENJA Z VANKOMICINOM

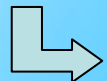
- Bolniki, ki se zdravijo z vankomicinom so pretežno kritično bolni (ledvična odpoved)

Spremljanje plazemskih koncentracij

- minimalna plazemska koncentracija vankomicina > 15 $\mu\text{g}/\text{mL}$ (10 $\mu\text{mol}/\text{L}$)

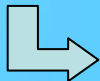

NEFROTOKSIČNOST

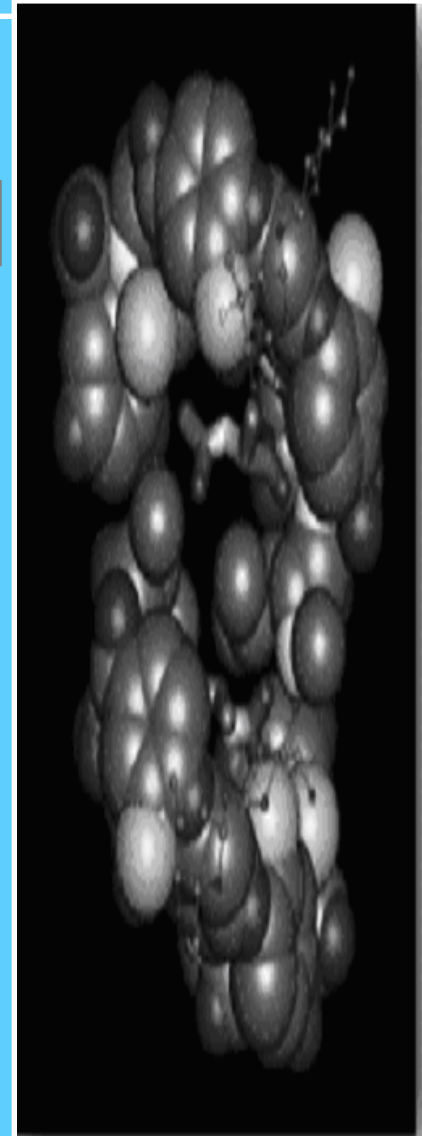

Merjenje koncentracij serumskega kreatinina

- Bolniki z oslabljeno glomerulno filtracijo

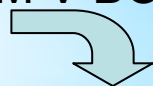

INDIVIDUALNO NAČRTOVANJE TERAPIJE

2. NAMEN DELA

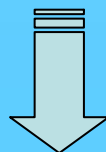
- PREDLAGATI USTREZNOST ZDRAVLJENJA Z VANKOMICINOM V BOLNIŠNIČNEM OKOLJU

26 bolnikov Splošne bolnišnice Jesenice

FARMAKOKINETIČNA ANALIZA

PRIPOROČILA ZA UPORABO VANKOMICINA

3. MATERIALI IN METODE

3.1. PODATKI

3.2. FARMAKOKINETIČNA ANALIZA

3.1. PODATKI

a) KLINIČNO OKOLJE – kritično bolni iz enot intenzivne terapije

b) PODATKI PRIDOBLJENI IZ POPISOV BOLNIKOV:

- starost in spol
- indikacija
- predhodni antibiotiki
- čas trajanja terapije
- način odmerjanja vankomicina
- merjenje plazemskih koncentracij vankomicina ($\mu\text{mol/L}$)
- koncentracija serumskega kreatinina (53 - 97 $\mu\text{mol/L}$)
- uporaba umetnega predihavanja
- koncentracija serumskega CRP (mg/L)
- padec tel. temperature po odmerku
- mikrobiološke preiskave

3. MATERIALI IN METODE

3.1. PODATKI

3.2. FARMAKOKINETIČNA ANALIZA

3.2. FARMAKOKINETIČNA ANALIZA

NONMEM® (Nonlinear Mixed Effects Modeling Software, verzija V (Globomax, ZDA))

- enoprostorni farmakokinetični model
- PODATKI

—	ID (zaporedna številka)
—	DATE
—	TIME
—	DV (odvisna spremenljivka)
—	EVID (bolnik prejel odmerek => 1)
—	MDV (izmerjena koncentracija => 1)
—	AMT (odmerek)
—	RATE (hitrost infuzije v mg/h)
—	SX
—	AGE
—	WT
—	SCR
—	VEN
—	CRP

3.2. FARMAKOKINETIČNA ANALIZA

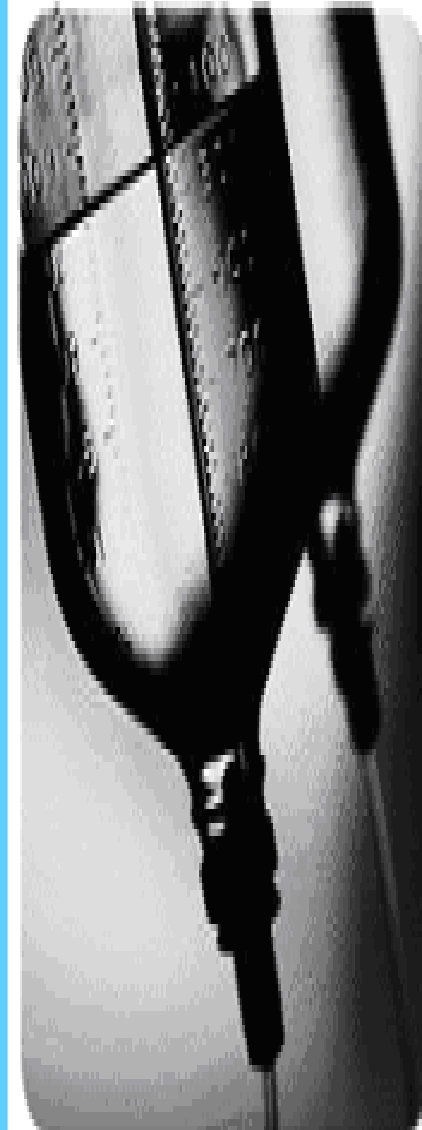
- OPIS INTERINDIVIDUALNE VARIABILNOSTI FARMAKOKINETIČNIH PARAMETROV

EKSPONENTNI MODEL

$$P_{ij} = TVP_i \exp(\eta_i)$$

- P_{ij} ..... vrednost farmakokinetičnega parametra i pri osebkju j
 TVP_i ..... tipična vrednost farmakokinetičnega parametra i
v populaciji osebkov (aritmetična sredina)
 η_i ..... interindividualna variabilnost farmakokinetičnega
parametra i ; varianca η_i predstavlja cv^2
kvadrat koeficienta variabilnosti

3.2. FARMAKOKINETIČNA ANALIZA

- IZRAČUN KREATININSKEGA OČISTKA

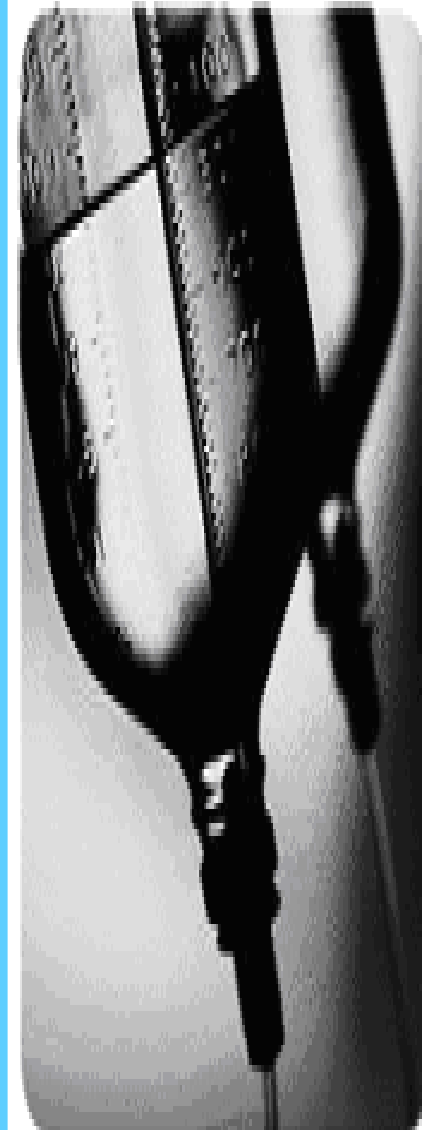
Cl_{cr} $\Rightarrow$ Cocroft – Gaultova metoda

$$Cl_{cr} \text{ [mL/min]} = \frac{(140 - \textit{starost})(TM)}{S_{cr}}$$

TM.....telesna masa v kg

S_{cr} .....koncentracija serumskega kreatinina [$\mu\text{mol/L}$]

referenčna vrednost: 130 mL/min

4. REZULTATI IN RAZPRAVA

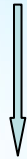
4.1. REZULTATI RETROSPEKTIVNE ŠTUDIJE

4.2. REZULTATI FARMAKOKINETIČNE ANALIZE

4.1. REZULTATI RETROSPEKTIVNE ŠTUDIJE

- RAZDELITEV BOLNIKOV V ZNAČILNE SKUPINE

plazemska koncentracija vankomicina

povzročitelj okužbe

- razdelitev bolnikov glede na plazemske koncentracije vankomicina
  - ⇒ previsoka koncentracija
  - ⇒ normalna koncentracija
  - ⇒ prenizka koncentracija
- razdelitev bolnikov glede na povzročitelja okužbe
  - ⇒ stafilokokne okužbe
  - ⇒ streptokokne okužbe
  - ⇒ enterokokne okužbe

KLINIČNI IZID(+, -)

MB IZID(+, -)

4. REZULTATI IN RAZPRAVA

4.1. REZULTATI RETROSPEKTIVNE ŠTUDIJE

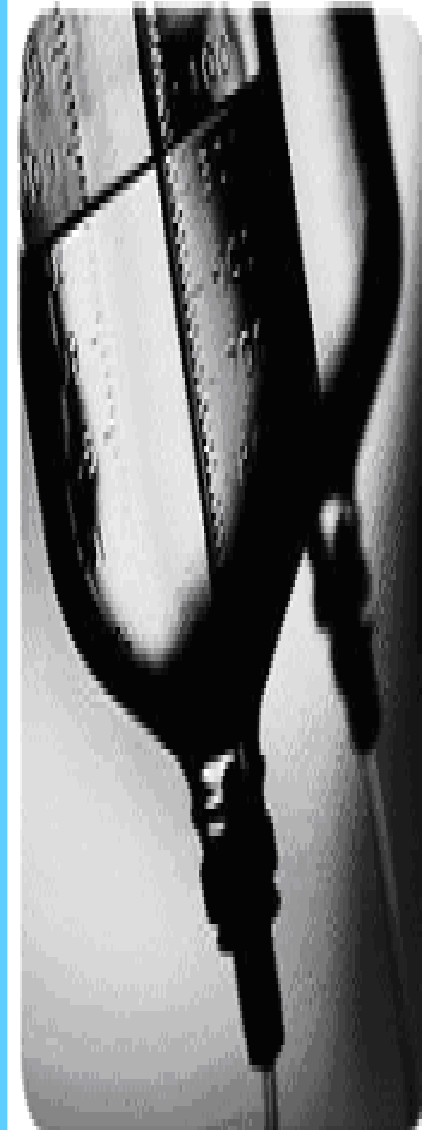
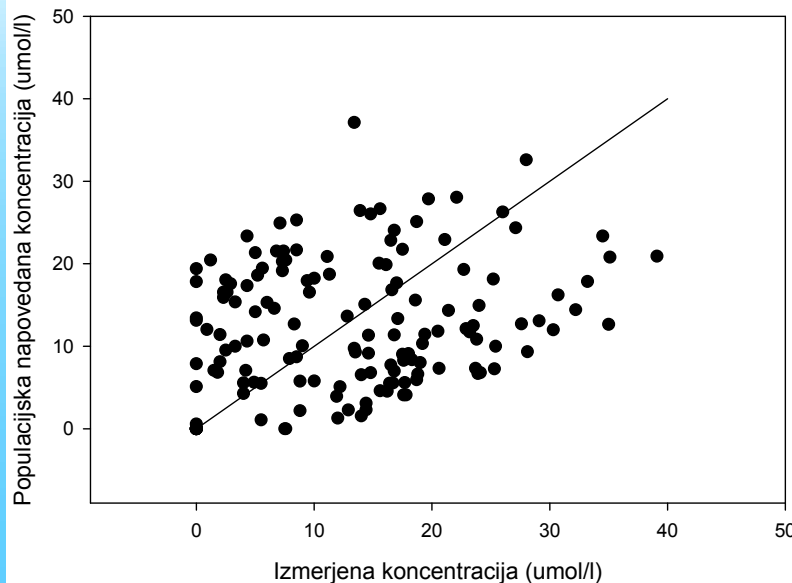
4.2. REZULTATI FARMAKOKINETIČNE ANALIZE

4.2. REZULTATI FARMAKOKINETIČNE ANALIZE

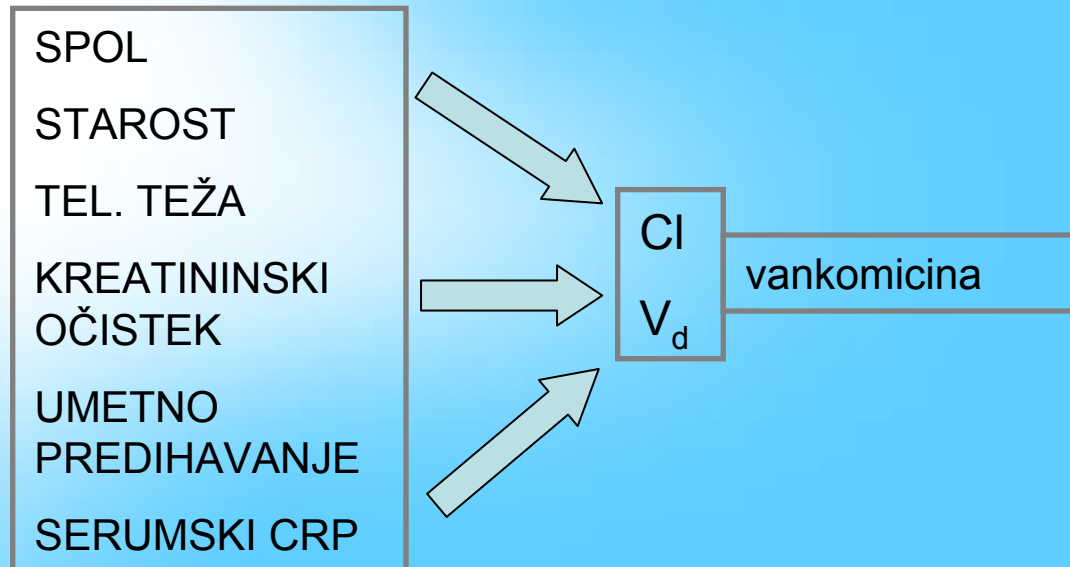
a) OSNOVNI ENOPROSTORNI FARMAKOKINETIČNI MODEL:

- Povprečne vrednosti farmakokinetičnih parametrov: V_d (volumen distribucije vankomicina), Cl (očistek vankomicina)
- PRED (povprečne napovedane koncentracije vankomicina),
 $i - PRE$ (napovedane koncentracije za posameznika)
- STANDARDNI DIAGNOSTIČNI DIAGRAM

4.2. REZULTATI FARMAKOKINETIČNE ANALIZE

b) DOPOLNITEV OSNOVNEGA MODELA

χ^2 TEST: kreatininski očistek (Cl_{cr}) ima značilen vpliv na očistek vankomicina.

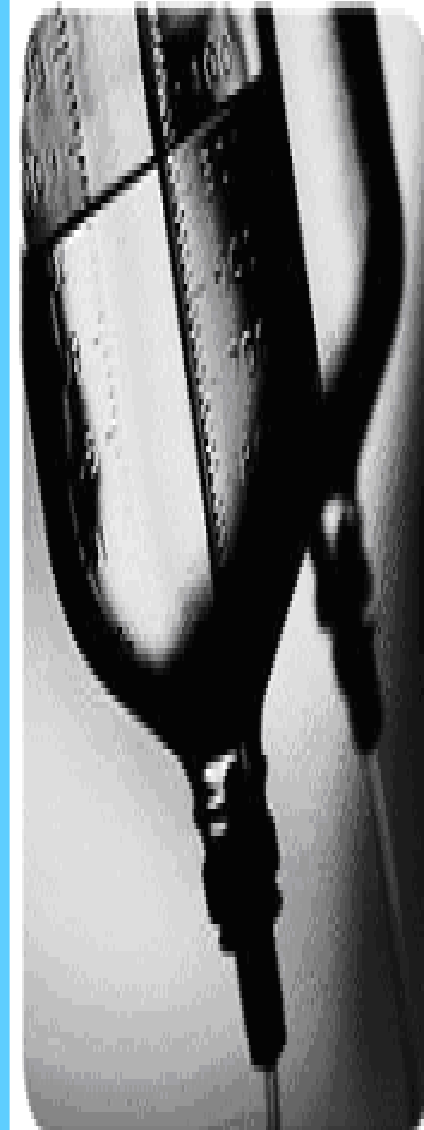

4.2. REZULTATI FARMAKOKINETIČNE ANALIZE

c) KONČNI ENOPROSTORNI FARMAKOKINETIČNI MODEL:

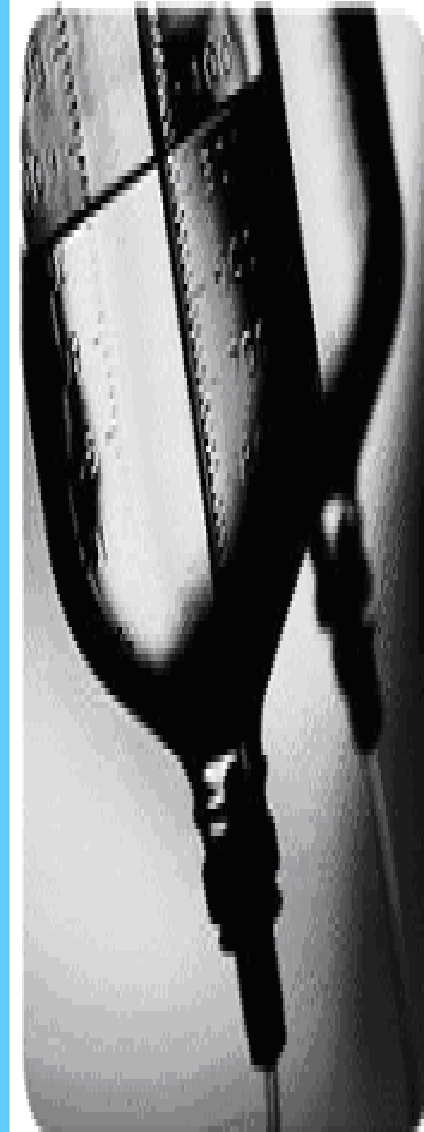
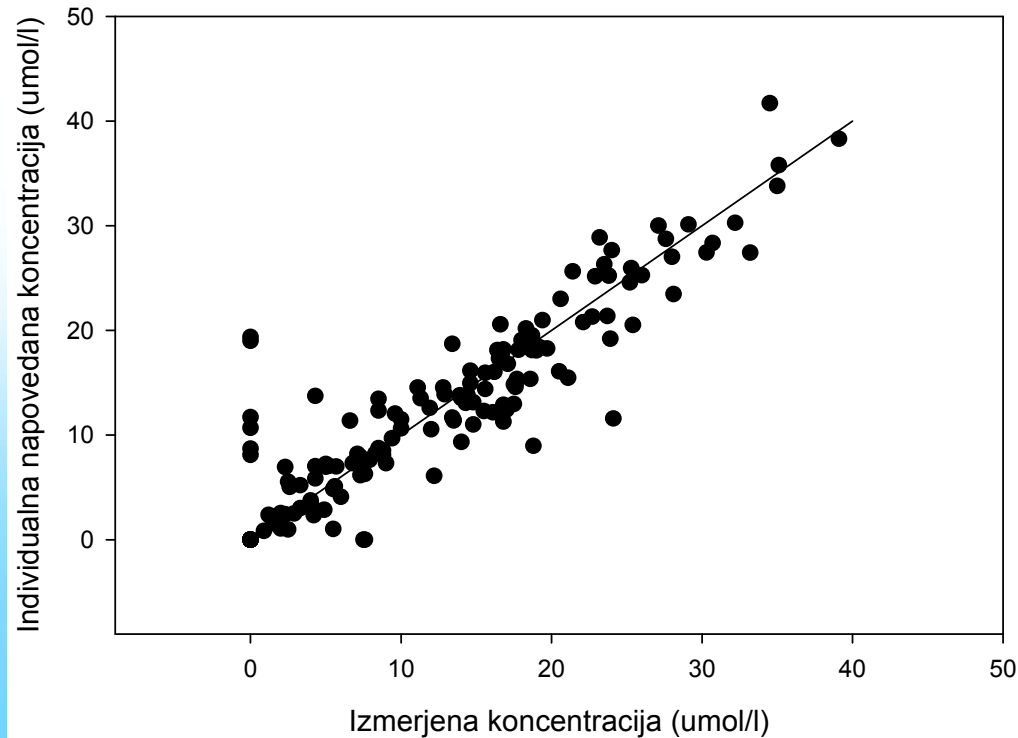
- parametri

Parametri končnega modela		
parameter	ocena	SE
θ_1 (Cl [L/h])	0,354	0,108
θ_2 (V [L])	66,1	4,29
θ_3 (vpliv Clcr)	4,03	0,453
η_1 (var ^a Cl[cv ²] ^b)	0,0618	0,0275
η_2 (var V[cv ²])	0,0164	0,0169
ε_2 [sd ²]	11,6	2,36

4.2. REZULTATI FARMAKOKINETIČNE ANALIZE

- PRED, i - PRE

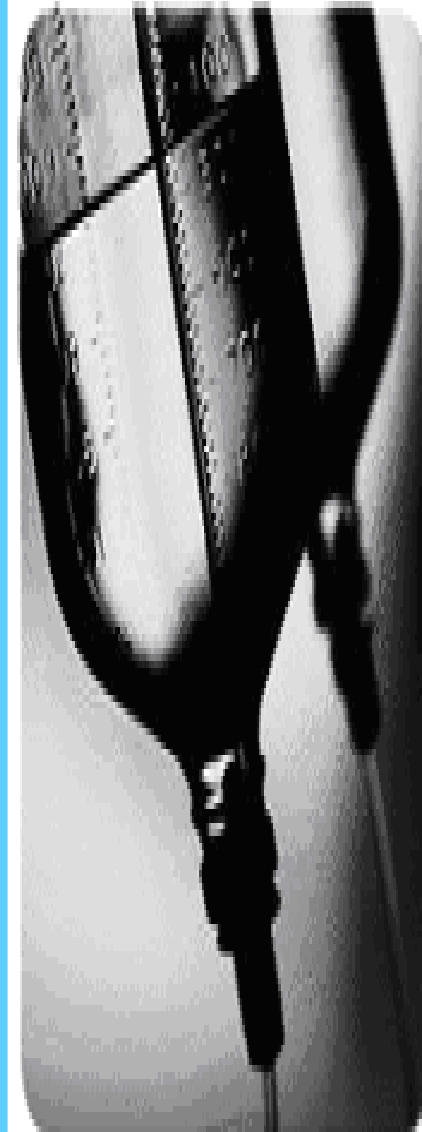
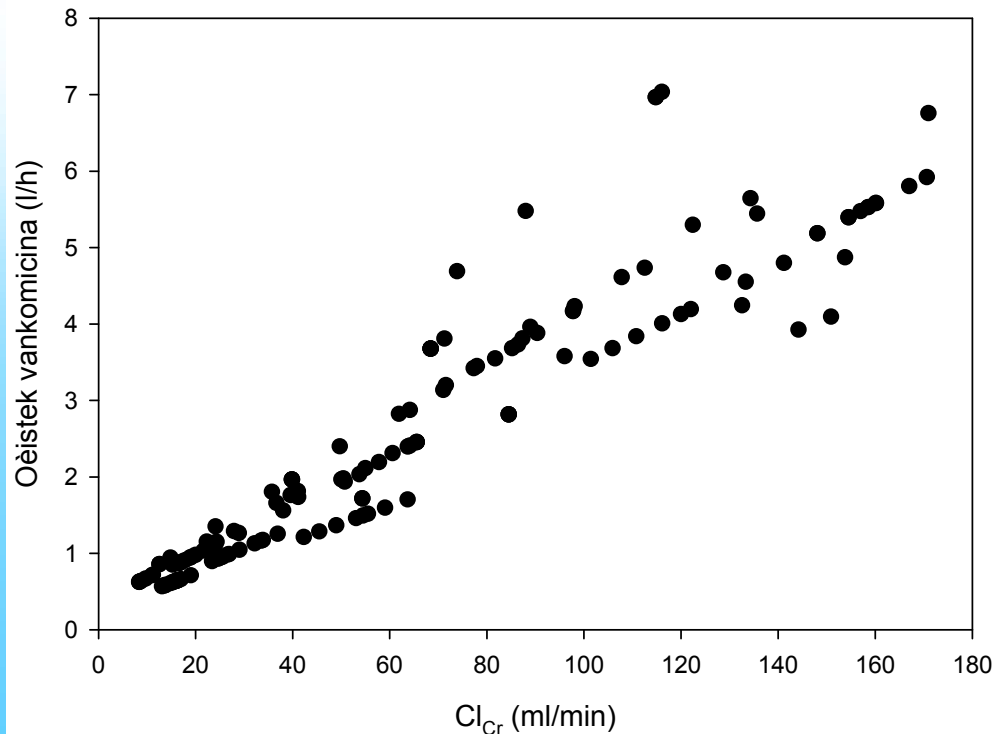

4.2. REZULTATI FARMAKOKINETIČNE ANALIZE

- struktura končnega modela

Vd (povprečni volumen distribucije) = $66,1 \pm 4,29$ L

$$Cl \text{ (L/h)} = 0,354 + 4,03 Cl_{cr}[\text{ml/min}] / 120 [\text{ml/min}]$$

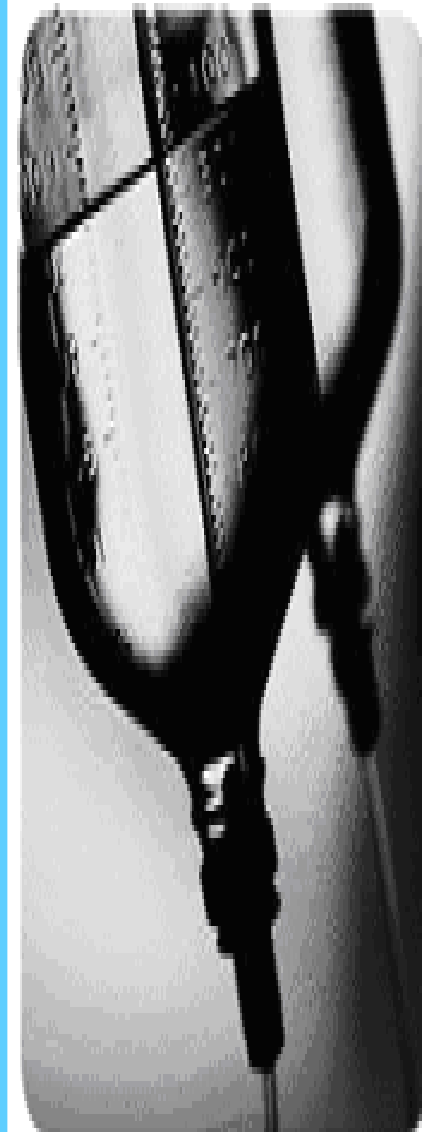
4.2. REZULTATI FARMAKOKINETIČNE ANALIZE

d) KLINIČNI PRIMER:

- **Bolnik 21**

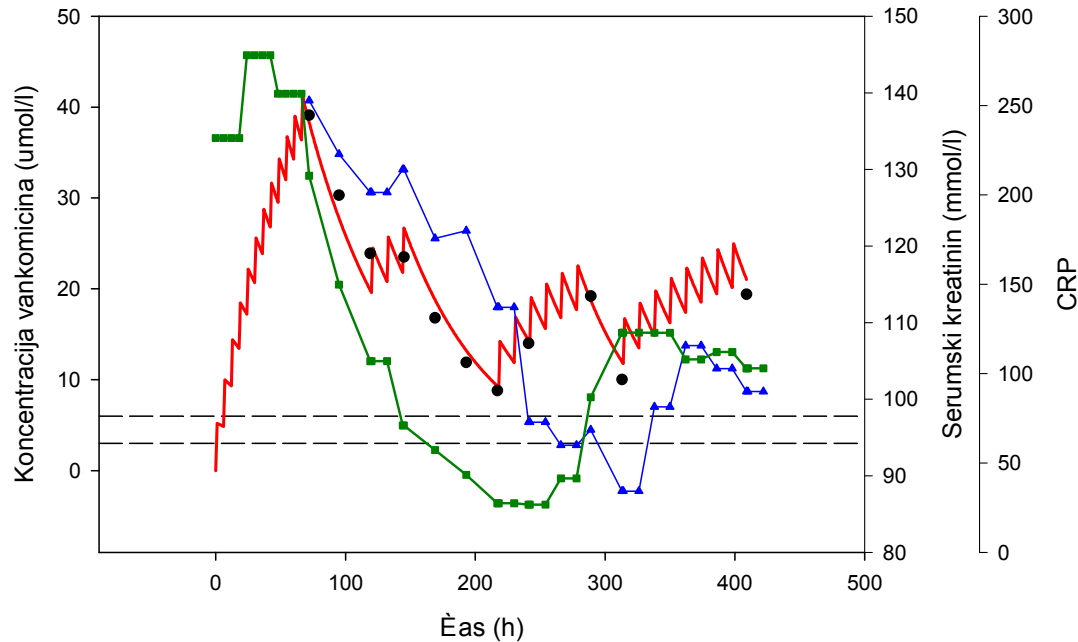
Bolnik številka 21 je 75-letna gospa. Zaradi bolnišnične pljučnice (*Staphylococcus aureus*), kateri je sledila sepsa, je prejela vankomicin v obdobju 18 dni. Začetni odmerek je znašal 500mg/6 ur, izmerjene koncentracije vankomicina v plazmi so bile visoko nad priporočenimi. Terapija je bila zaradi visokih koncentracij za nekaj dni prekinjena. Kasneje se je terapija nadaljevala v odmerku 500mg/12 ur. Kljub znižanju odmerka so bile koncentracije vankomicina v plazmi še vedno previsoke.

Koncentracije serumskega kreatinina so bile izmerjene šele 3 dni po začetku terapije z vankomicinom; vrednosti so bile nad referenčnimi. Zaradi respiratorne odpovedi je bilo uvedeno umetno predihavanje.

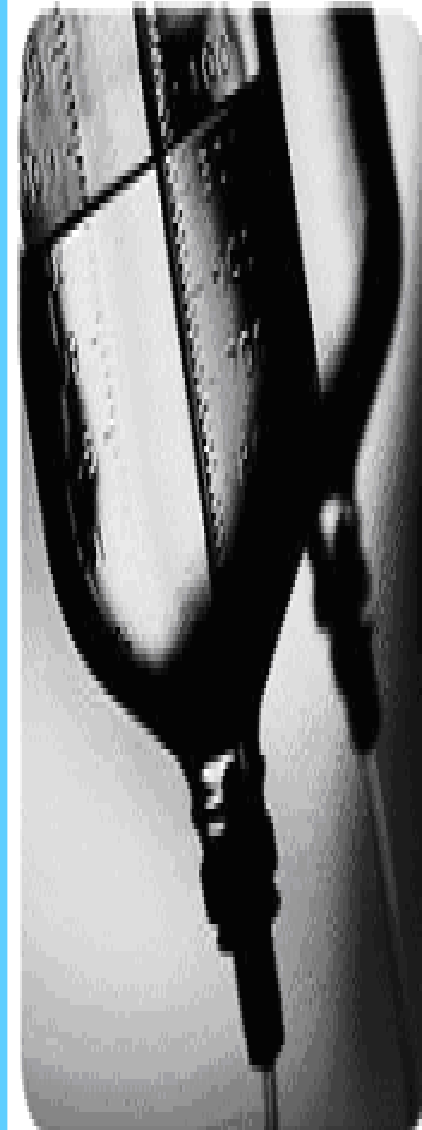

4.2. REZULTATI FARMAKOKINETIČNE ANALIZE

Potek terapije pri bolnici 21:

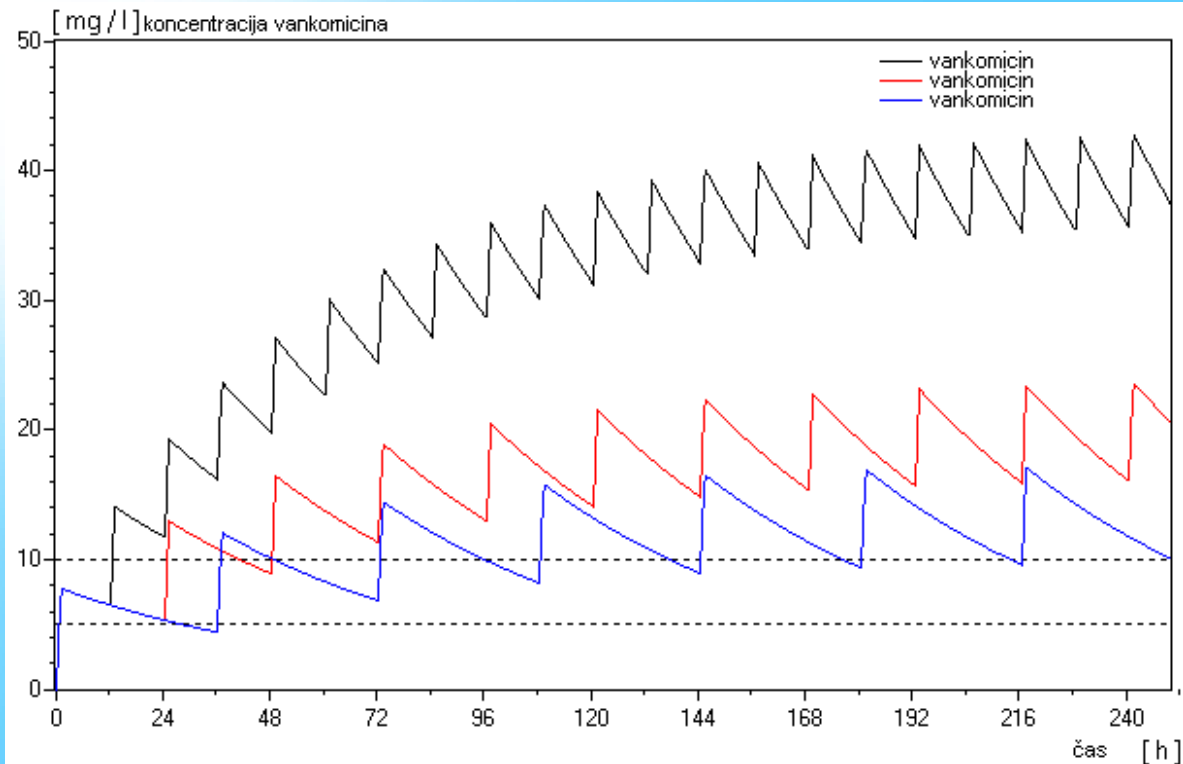
$$t_{1/2} = \ln 2 V_d / Cl$$

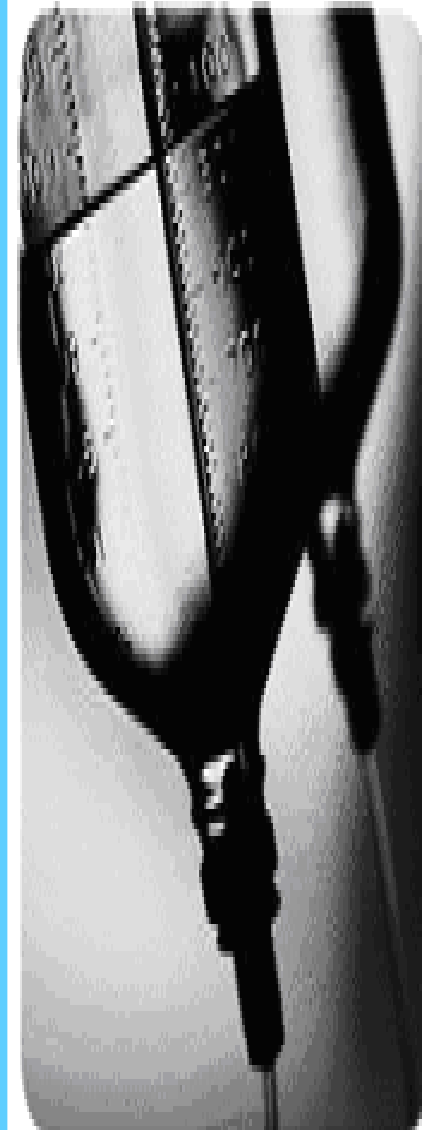
4.2. REZULTATI FARMAKOKINETIČNE ANALIZE

- PHARMCALC (1.0, Switzerland)

Napovedovanje odmerjanja vankomicina s pomočjo programa PharmaCalc

- 500 mg/12h
- 500mg/24h
- 500mg/36h

5. SKLEP

Rezultate analize učinkovitosti in varnosti zdravljenja z vankomicinom v SBJ smo povezali z literaturnimi podatki in oblikovali PRIPOROČILA ZA UPORABO VANKOMICINA.

PRIPOROČILA ZA UPORABO VANKOMICINA V SBJ

- **MERJENJE PLAZEMSKIH KONCENTRACIJ VANKOMICINA** (pravilen odvzem vzorca – tik pred naslednjim odmerkom)
- **DOSEGANJE VISOKIH MINIMALNIH PLAZEMSKIH KONCENTRACIJ VANKOMICINA** (nad 3,4 – 6,6 $\mu\text{mol/L}$) **NE POVEČA UČINKOVITOSTI, ZVEČA PA TVEGANJE ZA POJAV NEFROTOKSIČNOSTI** (izjema so enterokoki 10 – 14 $\mu\text{mol/L}$)
- **REDNO MERJENJE KONCENTRACIJ SERUMSKEGA KREATININA** (BISTVENO: Podatek o koncentraciji serumskega kreatinina mora biti znan že pred začetkom zdravljenja!!!)
- **PRI BOLNIKIHZ ZMANJŠANO GLOMERULNO FILTRACIJO JE POMEMBNO INDIVIDUALNO ODMERJANJE VANKOMICINA**, glede na izračunane farmakokinetične parametre.

HVALA ZA
PONORNOST

